

POSTANOWIENIE

25 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 25 lutego 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa W. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.
przeciwko I. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej W. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w Ł.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 28 marca 2023 r., I AGa 227/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

(a.z.)

UZASADNIENIE

W skardze kasacyjnej wywiedzionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 28 marca 2023 r. powódka W. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. wniosła o przyjęcie skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt, 1, 2 i 4 k.p.c.

Zdaniem skarżącej w sprawie występują następujące istotne zagadnienia prawne:

1) Czy w ramach rozpoznania apelacji sąd apelacyjny jest władny pominąć i nie odnieść się w uzasadnieniu wyroku do części zarzutów postawionych przez

apelującego, a dotyczących zgromadzenia i oceny dowodów, jeżeli jednocześnie ten sąd apelacyjny blankietowo oświadczy, że podziela ustalenia faktyczne poczynione przez sąd pierwszej instancji?

2) Czy biegły wydający opinię w sprawie może zastępować sąd orzekający w gromadzeniu materiału dowodowego i jego ocenie, jeżeli przedmiot postępowania w całości dotyczy zakresu specjalistycznej wiedzy biegłego?

Powódka podniosła także, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów art. 378 § 1 k.p.c., art. 327¹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. i wynikającego z nich obowiązku sądu apelacyjnego do „rozpoznania sprawy w granicach apelacji.”

Ponadto zdaniem skarżącej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w zakresie obu zarzutów wyrażonych w punktach II. ppkt 1) i 2) skargi – to jest w zakresie naruszenia zarówno przepisów prawa materialnego jak i procesowego. Powódka wskazała, że z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku wprost wynika, że Sąd nieprawidłowo zastosował przepisy prawa materialnego. Skoro nie było przekroczenia terminu dla oddania dźwigu hydraulicznego osobowo - towarowego (bo to kwestia wynikająca z treści umowy łączącej strony - prawidłowo ustalonej, a nie ze zdania biegłego, które było oderwane od treści tej umowy; poza tym biegły nie może zastępować sądu w dokonywaniu ustaleń stanu faktycznego) oraz skoro prace dodatkowe były wykonywane na dodatkowe życzenie pozwanego (wobec zmiany umiejscowienia szafy sterowej przy dźwigu panoramicznym - również prawidłowo ustalone przez oba Sądy), to brak było powodów dla uznania, że spełniły się przesłanki do naliczenia kary umownej w ogóle (błąd w stosowaniu przepisów prawa materialnego), oraz aby pozwany mógł nie zapłacić w całości za wykonane pracy (błąd w stosowaniu przepisów prawa materialnego).

W ocenie skarżącego blankietowe przyjęcie za własne ustaleń Sądu pierwszej instancji nie zwalniało Sądu Apelacyjnego z ponownego, merytorycznego zajęcia się sprawą i rozpoznania zgłoszonych zarzutów, w tym nie zwalniało Sądu z rozpoznania zarzutów, które zmierzały do zakwestionowania sposobu zebrania i oceny materiału dowodowego sprawy. Powódka podniosła także, że uzasadnienie Sądu Apelacyjnego powinno przedstawiać jego motywy w pełni. Tymczasem

obecnie nie da się przewidzieć tego, czy Sąd drugiej instancji w ogóle wzięt pod uwagę przedstawione przez skarżącego twierdzenia i czy te miały wpływ na rozstrzygnięcie sprawy.

Powódka zauważyła jednocześnie, że z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika oczywiście konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia (środek prawny), nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej (zob. np. postanowienia SN: z 22 marca 2007 r., III CZ 16/07; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 7 lipca 2022 r., I CSK 2151/22; z 28 września 2023 r. I CSK 6680/22, i z 12 stycznia 2024 r., I CSK 2817/23).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. „przedsądu” ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie wystąpienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. np. postanowienie SN z 17 czerwca 2021 r., IV CSK 1/21).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba

wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na względzie podkreślić należy, że cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W tym kontekście zauważyć trzeba, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach wniesionego środka prawnego argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (zob. postanowienia SN: z 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14 oraz z 11 maja 2001 r., III CZ 36/01, OSNC 2002, nr 2, poz. 22).

Biorąc pod uwagę ujęcie przedmiotowego wniosku skarżącej podnieść należy, że zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że jeżeli jako okoliczność uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 w zw. art. 398⁹ § 1 k.p.c.) wskazuje się istotne zagadnienie prawne, a więc zagadnienie poważne, wymagające pogłębionej analizy prawnej i wcześniej nierozstrzygane, to skarga taka nie może być jednocześnie oczywiście uzasadniona, a więc uzasadniona *prima facie*, bez podejmowania jakichkolwiek szczegółowych analiz i dociekań. To samo dotyczy zbiegu przesłanek w postaci oczywistej zasadności skargi oraz potrzeby wykładni przepisów prawa (zob. orzeczenia SN: z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 577/17, i z 17 lipca 2019 r., III CSK 148/19). W konsekwencji konstrukcja wniosku powódki o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może być uznana za prawidłową.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie dotychczas nierozstrzygnięte w orzecznictwie, a zatem takie, które

cehuje się przymiotem nowości i którego wyjaśnienie może sprzyjać rozwojowi prawa (zob. np. postanowienia SN: z 21 stycznia 2022 r., I CSK 1285/22; z 24 kwietnia 2023 r., I CSK 4950/22; z 20 grudnia 2023 r., I CSK 4003/23). Powołanie się na przyczynę kasacyjną wymienioną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Zagadnienie prawne powinno przy tym zostać oparte na konkretnych, powołanych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przepisach prawa, które jednocześnie pozostają w związku z podstawami wniesionego środka prawnego. Zagadnienie takie musi zostać ujęte w sposób abstrakcyjny - tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest także powołanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen przedstawionego problemu i zaprezentowanie możliwych kierunków interpretacyjnych (zob. np. postanowienia SN: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13; z 16 grudnia 2021 r., V CSK 289/21; z 23 grudnia 2022 r., I CSK 3245/22; z 14 czerwca 2023 r., I CSK 1253/23; z 4 września 2023 r., I CSK 1862/23; z 31 stycznia 2024 r., I CSK 2718/23).

Ponadto zagadnienie prawne musi mieć charakter ściśle jurydyczny dający się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienia SN: z 13 stycznia 2023 r., I CSK 1826/22, i z 26 maja 2023 r., I CSK 4904/22) oraz nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. np. postanowienia SN: z 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, i z 15 kwietnia 2021 r., I CSK 720/20).

Analiza przedstawionych przez skarżącą problemów nie pozwala na przyjęcie, że podnoszone kwestie stanowią istotne zagadnienia prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Powódka, we wspólnym dla wszystkich przywołanych w skardze przyczyn kasacyjnych uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołała jedynie art. 378 § 1 k.p.c. i to przy okazji prezentacji akceptowanej przez nią wykładni tego przepisu. Przedmiotowe uzasadnienie nie zawiera natomiast jednoznacznego określenia, na tle jakich

przepisów powstały przedstawione problemy i nie prezentuje stosownej argumentacji jurydycznej potwierdzającej, że zagadnienia te mają charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że istnieją co najmniej dwie równorzędne możliwości ich rozstrzygnięcia. Innymi słowy skarżąca nie przedstawiła argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen zaprezentowanych problemów i nie wyjaśniła dlaczego ich rozstrzygnięcie może się przyczynić do rozwoju prawa.

Taki sposób argumentacji nie spełnia zatem wymagań wynikających z orzecznictwa Sądu Najwyższego, gdzie przyjmuje się, że w uzasadnieniu przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materiałnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne dla rozwoju prawa, i jednocześnie będzie miało znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (zob. postanowienie SN z 13 lipca 2023 r., I CSK 2570/22).

Powołanie się na potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. m.in. postanowienia SN: z 8 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 13 października 2023, I CSK 2890/23; z 30 listopada 2023 r., I CSK 5560/22, i z 21 grudnia 2023 r., I CSK 3439/23). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (zob. np. postanowienia SN: z 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09; z 9 listopada 2023 r., I CSK 6588/22).

Wywody skarżącej nie czynią zadość powyższym wymaganiom. Powódka powołując się na potrzebę wykładni wskazanych w przedmiotowym wniosku przepisów nie określiła – zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., czy budzą one poważne wątpliwości czy wywołują rozbieżności w orzecznictwie. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania prezentuje uchybienia, które

zdaniem skarżącej, wystąpiły przy rozpoznaniu apelacji, ale nie wskazuje, jakie wątpliwości wiążą się z wykładnią powołanych przepisów ani nie przytacza judykatów – zwłaszcza Sądu Najwyższego, które mogłyby przemawiać za przyjęciem, że wywołują one rozbieżności w orzecznictwie.

W uzasadnieniu tym powódka powołała co prawda kilka orzeczeń różnych sądów, ale nie odnosi ich do rozbieżności w rozumieniu „rozpoznania sprawy w granicach apelacji,” gdyż sama wskazała, że wynika z nich, że w orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że nie jest rolą biegłego zastępowanie sądu w ustalaniu stanu faktycznego sprawy oraz ocen prawnych.

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, podzielanym przez doktrynę, oczywista zasadność skargi oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka będzie miała miejsce tylko wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły zarzucane uchybienia, jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka prawnego. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec od razu - bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia wnikliwych badań lub dociekań. Innymi słowy, podnoszone uchybienia muszą mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka - już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. m.in. postanowienia SN: z 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06; z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09; z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18; z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, z 28 stycznia 2022 r., I CSK 584/22; z 7 czerwca 2023 r., I CSK 742/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1673/23).

Podkreślenia wymaga, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. obejmuje jedynie uchybienia przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, które polegają w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną

w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

Skarżąca nie przedstawiła przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu.

Fragmenty uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, które można odnieść do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wskazują, że powódka zarzuca Sądowi Apelacyjnemu: naruszenie zasad sporządzania uzasadnienia, wadliwości postępowania prowadzonego przed Sądem drugiej instancji przez pominięcie zgłoszonych w apelacji zarzutów (zwłaszcza dotyczących wad opinii biegłego) oraz błędy w stosowaniu prawa materialnego. Skarżąca nie powiązała jednak w prawidłowy sposób zarzucanych Sądowi odwoławczemu uchybień z naruszeniem stosownych przepisów.

Poza wskazanym w uzasadnieniu ww. wniosku art. 378 § 1 k.p.c. powódka nie powołała innych przepisów, a rolę Sądu Najwyższego nie jest poszukiwanie z urzędu regulacji, których naruszenie i to w sposób kwalifikowany mogłoby spowodować wystąpienie zarzucanych przez skarżącą uchybień i tym samym przemawiać za oczywistą zasadnością wniesionej skargi kasacyjnej.

Bez znaczenia jest przy tym, że powódka w ramach podstaw wniesionego środka prawnego zarzuciła naruszenie określonych przepisów kodeksu cywilnego i kodeksu postępowania cywilnego. Jak zostało to już podniesione nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi kasacyjnej argumentów na uzasadnienie przyjęcia jej do rozpoznania.

Ponadto zaznaczyć należy, że mając na względzie argumenty skarżącej zawarte w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania dopuszczalne jest twierdzenie, że zmierza ona w istocie do zakwestionowania dokonanej przez Sąd Apelacyjny oceny dowodów – zwłaszcza opinii biegłego oraz poczynionych przez ten Sąd ustaleń faktycznych. Skarżąca opiera bowiem wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej na twierdzeniu, że nie doszło do przekroczenia terminu

dla oddania dźwigu hydraulicznego osobowo - towarowego a prace dodatkowe były wykonywane na dodatkowe życzenie pozwanego (wobec zmiany umiejscowienia szafy sterowej przy dźwigu panoramicznym). Tymczasem według ustaleń Sądów *meriti* w przypadku dźwigu osobowego hydraulicznego opóźnienie wyniosło 140 dni, czyli około 4,5 miesiąca a prace związane z przeniesieniem szafy były wynikiem zaniechań powódki w zakresie dotyczącym wykonania projektu montażu dźwigu.

Zawarty natomiast w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącą na wadliwość postanowienia sądu drugiej instancji, polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów, również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie SN z 15 października 2020 r., IV CSK 136/20).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Maciej Kowalski

(a.z.)

[a.ł]